

Norges Bank
Postboks 1179 Sentrum
0107 Oslo

Oslo, 15. mai 2025

Brevet sendes på e-post til;
post@norges-bank.no

Deres referanse: 25/01299

Vår referanse: SB1U/TGB

Høring om neste generasjons oppgjørssystem

Vi viser til brev fra Norges Bank datert 18. februar 2025. SpareBank 1 Utvikling sender med dette høringssvar på vegne av bankene i SpareBank 1-alliansen¹.

Innledning

Norges Bank inviterer finansnæringen og andre interessenter til å gi innspill i forbindelse med arbeidet med å avklare eventuell deltakelse i eurosystemets felles plattform T2. Det bes spesielt om innspill knyttet til funksjonalitet, gjennomføringsprosjekt samt muligheter og innovasjon som deltakelse i T2 kan gi. I høringen har Norges Bank henvist til informasjon om NBO og Target Services, samt informasjon om relevante forhold for et gjennomføringsprosjekt. De konkrete spørsmålene i høringen anses å være noe detaljert per dags dato, og vi har valgt å gi noen overordnede innspill i denne fasen.

Det fremgår at Norges Bank har innledet forhandlinger med den europeiske sentralbanken om tilknytning til T2 til bruk for oppgjør av betalinger i norske kroner. Videre fremgår det at Norges Bank arbeider med å lage et beslutningsgrunnlag om å inngå en avtale om deltakelse i T2.

SpareBank 1 har tidligere i prosessen gitt høringsinnspill, blant annet gjennom høringssvar i november 2023. I den forbindelse ble det gitt synspunkter om modellvalg og vurderingskriterier i forbindelse med planlegging av fornyelsen av oppgjørssystemet. Vår vurdering er at Norges Bank har gjort grundige vurderinger og sørget for god involvering av aktører og interessenter. Det er derfor også positivt at Norges Bank søker mer konkrete innspill før man går inn i en endelig beslutningsfase.

Vi støtter fullt opp om det retningsvalget som er tatt, og som har ledet frem til at man nå gjennomfører forhandlinger med Den europeiske sentralbanken (ESB) om tilknytning til T2 for oppgjør i norske kroner. Vi er enige i vurderingen om at deltakelse i T2 sammen med de nordiske

¹ Følgende banker inngår i SpareBank 1-alliansen og er omfattet av denne felles besvarelsen; SpareBank 1 Nord-Norge, SpareBank 1 SMN, SpareBank 1 Sør-Norge, SpareBank 1 Østlandet og bankene i grupperingen Samarbeidende Sparebanker som er SpareBank 1 Gudbrandsdal, SpareBank 1 Hallingdal Valdres, SpareBank 1 Helgeland, SpareBank 1 Lom og Skjåk, SpareBank 1 Nordmøre, SpareBank 1 Ringerike Hadeland, SpareBank 1 Østfold Akershus og SpareBank 1 Sogn og Fjordane.

landene synes å være det beste valget for et effektivt og sikkert betalingssystem på lang sikt. Vi er kjent med at det en rekke forhold som må vurderes nærmere i forbindelse med den utredning og beslutningsprosess som pågår hos Norges Bank.

Funksjonalitet

Oppgjørssystemet er av grunnleggende betydning for det finansielle systemet. Systemet sørger for at betalinger kan gjøres opp effektivt og sikkert i sentralbankpenger. Systemet er også av stor betydning for bankens finansiering («funding»).

Bankene i SpareBank 1 deltar i Norges Banks Oppgjørssystem (NBO). Deltakelse i oppgjørssystemet er viktig for bankenes likviditetsstyring, for sikker og effektiv gjennomføring av betalinger og for å støtte bankenes kapital- og risikoallokering.

Vi har per i dag ikke erfaring med å bruke T2 som direkte deltakere. Vi er i noen grad kjent med løsningene basert på samarbeid om transaksjonsutveksling med betalinger innenfor eurosonen og kunnskap om verdikjeder som inngår i den forbindelse. I og med at vi ikke har en relevant brukererfaring for T2 så langt, er vi avhengig av å bygge opp kunnskap og kompetanse om løsningene. Og vi er avhengige av at Norges Bank gjør undersøkelser av T2 sine funksjoner og egenskaper vurdert opp mot bankenes bruksområder. I den forbindelse vil det være viktig å se hen til de innspill som kommer fra banker med direkte brukserfaring fra T2.

Bankene har behov for å ha god oversikt over beholdninger, bevegelser og brukerfunksjoner knyttet til likviditetsstyringen. Det er derfor svært viktig at informasjonsgrensesnittet gir god brukervennlighet og at systemet støtter bankens behov ifm daglige operasjoner. RTGS-systemet er av stor og viktig betydning for å utføre interbanktransaksjoner i likviditetsstyring og tilgang til å formidle kundebetalinger. Det er av grunnleggende betydning at systemet er robust, sikkert og skalerbart for å håndtere store beløp og et stort antall transaksjoner.

Vi har ikke foretatt egne sammenligninger av T2 sine funksjoner opp mot dagens NBO. Vi forventer at dette vurderes som ledd i forhandlingsprosessen med ESB. Vi er kjent med at ESB sin plattform (Target-løsningene) har vært gjenstand for oppgraderinger og fornyelser. Og vi ser at det er mange banker i ulike kategorier/størrelser som deltar. Vårt utgangspunkt er at det ikke er sannsynlig at det er vesentlige forskjeller i bruksmuligheter eller mangler i T2 sammenlignet med dagens oppgjørssystem. Desto viktigere er det at T2 har en moderne innretning som gir en langsiktig, stabil og sikker plattform for mulig tilpasning til oppgjør for norske kroner.

Vi ønsker å understreke at bankene vil ha svært forskjellige behov og ulike utgangspunkt for sin deltakelse og aktivitet i oppgjørssystemet. I første rekke vil det være banker med behov for å delta direkte og operere på nivå 1 med egne oppgjør av betalinger. Utover det kan vi ha banker som i egenskap av å være private oppgjørsbanker, har behov for å håndtere oppgjør av betalinger og tilhørende støttefunksjoner på vegne av underliggende banker. Det kan også være at noen banker ønsker å ha kontoforhold i oppgjørssystemet, men at de velger å delta på nivå 2 for betalingsoppgjør – dvs. at oppgjøret for bankens betalinger går via en representant (privat oppgjørsbank). Det er i dag mulighet for at banker tilbys å ha beredskapskonto, dvs. at man normalt ikke deltar aktivt i NBO, og vi har notert at dette alternativet i dag kun anvendes av noen få banker.

Vi mener det er svært viktig å sørge for en fortsatt god involvering av bankene i det videre arbeid med planlegging og opplæring knyttet til de løsninger som nå vurderes. Danmarks Nationalbank har

tatt T2-systemet i bruk for oppgjør i danske kroner etter konvertering i påsken 2025. Det gjør at vi kan hente kunnskap og erfaring både om funksjonalitet, gjennomføring og mulighetene fremover ved å initiere til samarbeid og dialog med sentralbank og brukere i den danske finanssektoren. Det er også naturlig å koordinere og utveksle informasjon med tilsvarende aktører i Sverige, siden de kan ha arbeidet noe lengre tid med disse løsningene enn det vi har gjort. Det anses svært viktig at Norges Bank har et nært og tett samarbeid med sentralbankene i Danmark og Sverige angående T2 og andre systemer i plattformen (eksempelvis TIPS). Et nordisk eller skandinavisk samarbeid vil kunne forene felles interesser basert på at plattformen nå er utvidet til å håndtere flere valutaer. Funksjonaliteten er imidlertid standard og lik, og det kan være viktig å samordne utvikling og innspill i forbindelse med videreutvikling av plattformen.

På den annen side kan det være at man ønsker å ha noen tilpasninger og avgrensinger som er tilpasset norske forhold. Det er derfor viktig at Norges Bank har systemeierrollen for oppgjørssystemet i norske kroner og sørger for at driftsmønster og brukerinvolvering tar utgangspunkt i de behov brukerne av NBO har.

Brukergrensesnitt og tilganger er naturligvis et svært viktig område for bankene i den videre prosess. Vi er kjent med at det er konkrete nettverksforhold og funksjonelle spesifikasjoner for tilganger til plattformen som er viktig å bygge kunnskap om, herunder dokumentasjonen knyttet til «Eurosystem Single Market Infrastructure Gateway». Vi mener det er viktig at Norges Bank tar et aktivt grep for at banker skal kunne ha tilgang til oppgjørssystemet uten å være avhengig av nettverk som man ikke uten videre har tilgang til (av hensyn til størrelse, kostnader eller av andre grunner). Det kan illustreres med at banker på en enkel og sikker måte i dag får tilgang til systemet via en dedikert NBO klient. Et viktig prinsipp er at alle banker har mulighet for å delta, og da er det viktig at det ikke er etableringshindringer eller barrierer av teknisk karakter. Og tilsvarende er det viktig for større banker å ha funksjonalitet for å kunne levere private oppgjørstjenester med tilgang til funksjoner for å håndtere risikostyring og informasjon.

Gjennomføringsprosjekt

Opgjørssystemets kritikalitet og viktige betydning for aktørene, tilsier at overgangen til ny løsning må planlegges nøye. Det er mange avhengigheter siden det er en rekke ulike sluttkundetjenester, markeder og systemintegrasjoner som ligger forut for grensesnittet mellom bankenes systemer og NBO. Disse avhengighetene gjør at det er nødvendig å ha en tidshorisont som er realistisk. Aktørene vil ha behov for god planlegging for å sikre at man får forutsigbarhet, felles prioritering med tilgang på nødvendige ressurser samt høy kvalitet og lav risiko i gjennomføringen av omleggingen. Samtidig er det viktig å vise til at man i Danmark nylig har lyktes godt med å gjennomføre denne type omlegging. Ettersom systemet T2 nå er tilrettelagt for å håndtere flere valutaer, så vil det også bidra til å redusere kompleksitet og usikkerhet om gjennomføring. Vi må derfor legge til grunn at det kan være betydelig kompleksitet på grunn av avhengigheter, men at det samtidig bør være en overkommelig oppgave å bytte til nytt oppgjørssystem med referanse til arbeidet som er gjort i Danmark.

Siden det er mange aktører og systemer involvert med hensyn til tilpasninger, må det settes av tilstrekkelig tid for et gjennomføringsprosjekt. Vi har notert oss at det legges opp til en 5 års tidshorisont for å gjennomføre selve overgangen til ny løsning.

Bruken av internasjonale standarder og forutsigbare integrasjoner gir mulighet for harmonisering av løsninger på tvers av land og markeder. Samarbeid om ressurser innenfor en felles oppgjørplattform

gir mulighet for å oppnå skalafordeler i produksjon. Gjennom et kraftfullt samarbeid om drift, forvaltning og utvikling på tvers av europeiske land, er det i regi av ESB skapt et solid fundament for et fremtidsrettet oppgjørssystem der sikkerhet og beredskap gis høy prioritet. Disse fordelene vil være vanskelig å oppnå hvis man legger for stor vekt på selvstendighet og betydningen av lokal utførelse av alle oppgaver.

Muligheten for å dele kostnader basert på fellesplattformens prinsipper (dvs. beløp og transaksjoner) tilsier at vi ikke forventer at omleggingen skal gi økte kostnader for brukerne. Vi forventer at moderniseringen vil bidra til økt effektivitet og mulighet for å sanere løsninger som ikke lengre skal videreføres. Vi ser imidlertid at det vil kreves tilpasninger i egne systemer og at det vil være et gjennomføringsprosjekt for overgang til T2 som vil måtte fordeles på en hensiktsmessig og forutsigbar måte. For aktørene vil det være viktig at man får forutsigbarhet, god oversikt og kontroll på kostnader.

I tillegg til at det kan være risiko forbundet med kostnader, er det naturligvis også en risiko for at prosjektet kan ta lengre tid enn forventet. Hvis det oppstår avhengigheter eller parallelle løp, kan også tidsfaktoren bli påvirket. Det kan omfatte avhengighet både til bankenes egne systemer og også andre fellesløsninger i betalingsinfrastrukturen som har grensesnitt inn mot oppgjørssystemet. En annen del av prosjektrisikoen består i å gjennomføre endringshåndtering på en god måte og sørge for at den operasjonelle driften er intakt hele veien. For aktørene kan det være ulikheter i kapasitet, prioriteringer og evne til samordnet fremdrift. Det er derfor viktig å ha god prosjektledelse, faseinndelt gjennomføring og god kommunikasjon underveis.

God styring og kontroll er nødvendig for å sikre fremdrift i prosjektet og opprettholdelse av kritisk viktige funksjoner i hele gjennomføringsfasen. Tilgang til oppgjør i sentralbankpenger er svært viktig for bankene, og det er nødvendig å ha full oppslutning om gjennomføringen av fornyelsen. Det vil være også viktig for å unngå kilder til fragmentering, noe som kan gi redusert kvalitet eller høyere kostnader for sluttbrukerne.

Det vil være viktig å ha et langsiktig og forpliktende samarbeid med ESB, og videreføre et sterkt nordisk samarbeid mellom sentralbankene. Det er en viss risiko for at det blir en redusert nasjonal kontroll knyttet til drift og utvikling av systemet. Dette må håndteres i styringsstrukturen og beredskapsløsningene for slik å sikre tilgang, påvirkningsmulighet og kontinuitet i løsningene.

Den mest effektive modellen for samarbeid mellom Norges Bank og de involverte aktørene i et gjennomføringsprosjekt må være å ha en sterk felles målforankring. Kommunikasjon om hvorfor systemfornyelsen må gis høy prioritet er viktig å forankre hos alle de berørte aktører. Videre er det viktig å ha forpliktende rammevilkår med god samhandling og involvering for å skape forutsigbarhet, gode/realistiske planer med definerte milepæler og målinger om fremdrift underveis i prosessen. Bankene vil være avhengige av at sentrale medhjelpere/datasentraler blir involvert og kan delta sammen med bankenes egne fagpersoner. Vi forventer at Norges Bank også i fortsettelsen sørger for bred involvering og godt samspill om å skape fremtidens oppgjørsløsninger.

Muligheter og innovasjon

Vi mener at oppgjør i sentralbankpenger er viktig fundament for bankenes virksomhet. Det er helt avgjørende at oppgjørssystemet er innrettet på en langsiktig og robust måte med stabile, sikre og effektive løsninger. Moderniseringen av systemet er viktig siden det skal gi mulighet for harmonisering på tvers av markeder og mulighet for å lage bedre tjenester med utgangspunkt i

moderne teknologi. Løsninger som gir høy hastighet og eliminerer oppgjørssisiko, er viktig for bankenes funksjoner og tjenester. Samtidig er det viktig at likviditetsstyringen er basert på brukervennlig system som gir god informasjon og oversikt.

Vi forventer at tjenestene som bygges oppå et nytt, velfungerende og fremtidsrettet oppgjørssystem, vil gi evne til forretningsutvikling og forbedringer som kommer sluttbrukerne til gode. Vi vurderer det slik at sikkerhet og beredskap taler for at T2 vil være et godt valg, men at dette også er et viktig område å vedlikeholde og forsterke basert på nasjonalt og internasjonalt samarbeid. Vi har tillit til at Norges Bank vil sørge for at det til enhver tid er nøytrale vilkår for deltakelse basert på åpenhet, transparens og etterlevelse av regulatoriske krav.

Avslutning

SpareBank 1 forventer at Norges Bank sørger for at bankene/aktørene kan medvirke til å skape fremtidens oppgjørssystem. Vi opplever at Norges Bank gjennom sin strategi har sørget for involvering og samarbeid i viktige moderniseringsprosesser. Beslutningsfasen om T2 blir viktig gjenstående etappe. Det kan være behov for at det må gjøres mer detaljerte avklaringer om funksjonalitet, gjennomføringsplan, sikkerhet/beredskap, kostnader og andre forhold. Utvikling av neste generasjons oppgjørssystem bør planlegges i et tempo som er tilpasset behovet for fornyelse, og gjennomføres på en måte som gir best mulig forutsigbarhet og lavest mulig risiko for de berørte aktørene.

Med vennlig hilsen
for SpareBank 1 Utvikling DA

Geir Bruflot (e.f.)
Forretningsleder Betalingsinfrastruktur

Signatur: Geir Bruflot
Geir Bruflot (mai 15, 2025 15:37 GMT+2)

E-post: geir.bruflot@sparebank1.no